

CUMA VAAZLARI

18.04.2025

HUCURÂT SÛRESİ: ERDEMLİ BİR TOPLUMUN İNŞASI !

YAZAR: ALİ AYKAÇ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ دَامُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا

Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının.
Çünkü bazı zanlar günahtır. Birbirinizin gizli hâllerini araştırmayın.
Birbirinizi gıybet etmeyin.

Hucurât, 49/12

iletişim : (0)541 934 3778 daha fazlası için: www.aliaykac.com

Bu içerik, yazarının izni olmadan kısmen veya tamamen kopyalanamaz ve dağıtılamaz. İlgili yasağa aykırı hareket eden kişiler hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre telif hakları kapsamında yasal işlem başlatılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd, insanı yeryüzünde halife kılan, ona düşünme ve anlama melekesi veren, **toplumu bir imtihan sahası, birlikte yaşamayı ise bir kulluk sorumluluğu** olarak tayin eden **Yüce Allah'a ﷻ mahsustur. Salât ve selâm**, bireyi vahiy ile diriltten, **toplumu adalet ve merhametle inşa eden, kardeşliği en yüce bağ kılan, nezaketin, saygının ve takvanın canlı örneği olan Peygamber Efendimiz Muhammed Mustafa'ya ﷺ**, onun âline, ashabına ve kıyamete dek onun izinden sadakatle yürüyen müminlerin üzerine olsun.

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

İnsanlık tarihi boyunca toplumlar; yasalarla, ordularla, yapılarla ayakta kalmaya çalıştı. Ancak tarihin öğrettiği şudur ki: **bir toplumu gerçekten güçlü kılan şey; hukuki sistemler değil, ahlaki ilkelerdir. Kalplerde inşa edilmeyen düzen, kâğıt üzerinde kurulan sistemlerin ömrü kadar yaşar. İşte Kur'ân, özellikle Hucurât Suresi ile bu hakikati önümüze serer. Çünkü orada bahsedilen yalnızca ayetler değil; bir toplumun nasıl erdemli kalacağına dair ilahi prensiplerdir.**

Hucurât Suresi, modern dünyanın darmadağın ettiği birçok sosyal yapıya karşı bir ahlak pusulası gibidir. Toplumun iç yapısını örümcek ağı gibi saran **zan, gıybet, kibir, ırkçılık ve saygısızlık gibi hastalıklar**, bu surede bir bir teşhis edilir. Ve ardından o hastalıkların tedavisi, **kardeşlik, adalet, saygı, samimiyet ve takva** gibi erdemlerle gösterilir. Bu yüzden, bugün sadece bireysel olarak değil, toplumsal olarak da kendimize şu soruyu sormamız

gerekiyor: ***Erdemli bir toplum olmak için hangi değerleri ihmal ettik ve onları nasıl yeniden inşa edebiliriz?***

Kur'ân'ın 49. suresi olan Hucurât, Medine döneminde inmiştir. Yani Müslümanların bir toplum oluşturduğu, siyasi ve sosyal düzenin tesis edilmeye başlandığı bir ortamda nazil olmuştur. Bu bile tek başına gösterir ki bu sure, **bireyden ziyade toplumun inşasıyla ilgilidir**. Ve bu inşa, herhangi bir yapı değil; ***erdemli bir toplum inşasıdır***. Çünkü Kur'ân'a göre toplumu oluşturan bireyler değil, bireylerin taşıdığı ahlâk ve davranışlardır. Hucurât Suresi, bu davranışları adım adım öğretir: **Önce otoriteye saygı, sonra haberin doğruluğu, ardından barış, kardeşlik, alay etmeme, kötü zandan kaçınma ve nihayetinde takva ile eşitlik...**

Allah ﷻ şöyle buyurur: ***“Ey iman edenler! Allah'ın ve Resûlü'nün önüne geçmeyin. Allah'tan sakının. Şüphesiz Allah her şeyi işitir ve bilir.”***¹

Bu ayet, toplumsal düzenin ilk adımı olan otoriteye saygının Allah katında ne kadar önemli olduğunu gösterir.

Bugün itaatsizliğin, keyfiliğin ve saygısızlığın toplumu nasıl çürüttüğünü hepimiz görüyoruz. Bu yüzden sadece bireysel olarak değil, kolektif bir şekilde sorumluluk almak zorundayız. Peygamber Efendimiz ﷺ şöyle buyurmuştur: ***“Mü'min, mü'mine***

¹ Hucurât, 49/1. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

karşı tıpkı bir binanın tuğlaları gibidir; her biri diğerini sıkıca tutar.”²

Bir tuğla yıkılırsa duvar sarsılır; bir birey çökerse toplum zedelenir. İşte Hucurât Suresi, bizi yeniden birbirimize kenetlemeye çağırır. Sesimizi yükselttiğimizde değil, kalbimizi alçalttığımızda gerçek bir ümmet oluruz. Dedikodu değil dua, öfke değil anlayış, alay değil tevazu bizi yeniden bir toplum yapar.

Bugün artık bireycilik çağındayız. Herkes kendi konforunun, çıkarının peşinde. Ancak **Hucurât Suresi**, bu çağın tam ortasına yerleştirilen bir vicdan alarmıdır. Bizi birbirimize hatırlatır. Sadece haklarımıza değil, görevlerimize de yönlendirir. **“Ben”** değil **“biz”** bilinciyle inşa edilen toplumların yıkılması zor olur. Çünkü onlar kalpten kalbe kurulan köprülerle ayakta dururlar.

a) Otoriteye Ve Peygamber’e Saygı:

Allah ﷻ şöyle buyurur: ***“Ey iman edenler! Allah’ın ve Resûlü’nün önüne geçmeyin. Allah’tan sakının. Şüphesiz Allah her şeyi işitir ve bilir. Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber’in sesinin üzerine yükseltmeyin. Ona söz söylerken, birbirinize bağırdığınız gibi bağırmayın...”³***

² قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا. Buhârî, Salât, 88.

³ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ ۚ عَلِيمٌ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ ۚ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ

Bu ayetler, toplumsal yapının ilk ilkesini ortaya koyar: Otoriteye saygı. Zira dini otoriteye saygının olmadığı bir yerde ne ahlâk, ne ahlâk ne de düzen kalır. Allah ﷻ, Resûlullah ﷺ’a karşı sergilenecek saygısız bir tavrın, sadece kişisel bir kabalık değil, toplumsal dengenin temeline dinamit koymak anlamına geldiğini bildirmiştir.

Peygamber Efendimiz ﷺ döneminde bazı bedeviler, yüksek sesle Mescid-i Nebevî’nin dışından bağırarak “**Yâ Muhammed!**” diye seslenmiş, bu davranış Allah ﷻ tarafından doğrudan uyarılmıştır. Çünkü bu tutum hem nezaketsizliktir hem de bir topluluğun manevi liderine karşı saygısızlıktır. **Günümüzde Peygamber’e olan saygı, onun sünnetine bağlılıkla ve ona karşı edeple ölçülür. Sünnetle alay eden, Resûlullah ﷺ’in hayatını “tarihseldir” diye dışlayan yaklaşımlar da bu ayetin kapsamına dahildir.**

Erdemli bir toplum, liderine saygı duyan, ölçüsünü kaybetmeyen ve Peygamber’e ﷺ karşı her daim edeple yaklaşan bireylerden oluşur.

b) Bilginin Güvenirliği ve Sorumluluğu

Allah ﷻ şöyle buyurur: ***“Ey iman edenler! Eğer fasık biri size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bir topluluğa bilmeden zarar verir de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.”***⁴

⁴ Hucurât, 49/6. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ تَدْمِِينَ

Toplunun huzurunu bozan en büyük afetlerden biri yanlış bilgidir. Yalan haber, iftira, çarpıtma ve dezenformasyon; bireyin onurunu, ailenin mahremiyetini, toplumun huzurunu yerle bir eder. Ayette geçen **فَاسِيقٌ** kelimesi, **güvenilir olmayan kişi** demektir. Yani kimden geldiğine bakmadan bilgiye sarılan, **zihnen değil, duygusal refleksle hareket eden birey**, toplumu kaosa sürükleyebilir.

Sosyal medya çağında yaşıyoruz. Bir **“paylaş”** butonuyla milyonlarca kişiye ulaşan yalan bir haber, bir anda insanların itibarını yok edebiliyor. **Bu ayet, bugünün dijital çağında daha da günceldir.** Çünkü bilgi, sadece doğruysa değerlidir. Gıybetin, zanla hüküm vermenin, dedikodunun en tehlikeli olduğu zamanlardayız.

Erdemli toplum, bilgiye temkinle yaklaşır, teyit kültürünü önceleyen bireylerden oluşur.

c) Hataları Telfi Etmek ve Kardeşliğı Güçlendirmek

Allah ﷻ şöyle buyurur: ***“Ve bilin ki aranızda Allah’ın Resûlü vardır. Eğer o, birçok işte size uysaydı zora düşerdiniz. Fakat Allah, size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde güzel gösterdi. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin gösterdi. İşte doğru yolda olanlar onlardır.”***⁵

⁵ Hucurât, 49/7. وَالْعَمَلُ أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ ۚ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ

Toplum, hataların itirafıyla değil, inkârıyla çöker. Her birey yanılabilir ama önemli olan hatadan dönmeyi bilmektir. Allah ﷻ, müminin kalbine imanı sevdirecek; kötülüğü, fısı, isyanı çirkin göstermiştir. Bu ayet bir iç muhasebeye çağrıdır: Kalbinde günaha karşı bir soğukluk yoksa, imanında sıcaklık da eksiktir. Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: “*Her insan hata yapar. Hata yapanların en hayırlısı, tevbe edenlerdir.*”⁶

Erdemli toplum, hatasını fark ettiğinde pişmanlık duyan, yanlış örten değil düzelten bireylerin yaşadığı toplumdur. Hucurât Suresi’nin bu ayeti, imanı yalnızca bir inanma meselesi olarak değil, kalpte bir sevgi, bir yöneliş, bir çirkinlikten kaçış olarak anlatır.

d) Çatışmalarda Adaletli Müdahale

Allah ﷻ şöyle buyurur: “*Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle savaşırsa, aralarını düzeltin. Şayet biri diğerine karşı saldırganlık yaparsa, Allah’ın emrine dönünceye kadar onunla savaşın. Eğer dönerse, aralarında adaletle barış yapın. Adil olun! Çünkü Allah adil davrananları sever.*”⁷

Toplumu en hızlı yıkan unsurlardan biri iç çatışmalardır. Müminler arasında bir sorun çıkabilir, bu hayatın doğasında vardır. Ancak sorun çıktığında tavır almak değil, arabuluculuk

⁶ Tirmizî, Kıyâmet, 49. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ.

⁷ Hucurât, 49/9. وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفْتَحَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

yapmak esastır. Allah ﷻ burada açıkça emrediyor: **“Barıştırın, ama adil olun.”** Barışın tarafı olun, ama adalet teraziniz bozulmasın.

Günümüzde **“taraf olmak”** kolay, ama **“haklıya taraf olmak”** zordur. Çünkü adalet, tarafgirliği değil hakkaniyeti gerektirir. Ailede, cemiyette, siyasette; çatışmalar karşısında tarafını seçen değil, çözümü önceleyen insan erdemlidir. Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: **“En faziletli sadaka, insanlar arasındaki ilişkiyi düzeltmektir.”**⁸

Erdemli toplum; kırgınlıkları büyütmeyen, araya mesafe değil merhamet koyan, adaletle barış inşa eden toplumdur.

e) Kardeşlik Bağının Tesisi

Allah ﷻ şöyle buyurur: **“Müminler ancak kardeşirler. O hâlde iki kardeşinizin arasını düzeltin. Allah’tan korkun ki size merhamet edilsin.”**⁹

Bu ayet, kardeşliği bir duygu değil, bir sorumluluk olarak tarif eder. Çünkü kardeşlik sadece **sevgi** değil, aynı zamanda **onarıcı bir bilinçtir**. Kardeşlik; bir mümine zarar gelince yüreğinin sızlamasıdır. Uzak diyarlardaki bir mazlumin çılgılığına kulak vermek, ümmet şuurunun gereğidir. Resûlullah ﷺ şöyle

⁸ Taberânî, el-Mu’cemü’l-Evsat, 8/72. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ

⁹ Hucurât, 49/10. إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

buyurmuştur: *“Sizden biriniz, kardeşi için istediğini kendisi için de istemedikçe iman etmiş sayılmaz.”*¹⁰

Kardeşlik hukuku; empati, dua, sadakat ve hayra çağırma ile yaşatılır. Erdemli toplumlar, çıkar üzerinden değil, vicdan üzerinden birbirine bağlıdır. Hucurât Suresi, bu ayetiyle ümmeti bir araya getiren mayayı hatırlatır: Mümin, mümine karşı kalpten bir duvar gibidir; biri yıkılırsa hepsi çöker.

f) Toplumsal Saygı ve Nezaket Kuralları

Allah ﷻ şöyle buyurur: *“Ey iman edenler! Bir topluluk, diğerini alaya almasın. Belki de alay edilenler, kendilerinden daha hayırlıdır.”*¹¹

Bu ayet, toplumun görünmeyen ama en keskin yaralarını işaret eder: Alay, küçümseme, lakap takma. Bunlar fiziksel şiddet kadar yıkıcıdır, çünkü kalbe iner. Bir insanı görünüşünden, yoksulluğundan, kökeninden dolayı küçümsemek, sadece onu değil, toplumu da çürütür. Ayetin devamında *“kötü lakaplar”* da yasaklanır çünkü **bir insanı ismi dışında başka bir şeyle çağırmak, ona kimliğini kaybettirmek gibidir.**

Erdemli toplum; diline dikkat eden, gülüşünde alay değil samimiyet taşıyan insanların yaşadığı yerdir.

¹⁰ Buhârî, Îmân, 7. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.

¹¹ Hucurât, 49/11. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ

g) Gizli Ayıpları Araştırmamak ve Zan'dan Kaçınmak

Allah ﷻ şöyle buyurur: **“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının. Çünkü bazı zanlar günahtır. Birbirinizin gizli hâllerini araştırmayın. Birbirinizi gıybet etmeyin.”**¹²

Bu ayet; üç büyük sosyal hastalığı bir arada sayar: Suizan, tecessüs, gıybet. Bu üçü, bir toplumun içten içe çürümesine sebep olur. Zannın çoğu isabetsizdir, ama dil onu mutlak gerçeğe dönüştürür. Tecessüs, başkasının mahremine izinsiz girmektir. Gıybet, bir insanı arkasından kemirmektir. Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: **“Zandan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalancısıdır.”**¹³

Erdemli toplum, zanla değil bilgiyle hükmeden, dedikodu yerine dua eden, başkasının ayıbını değil kendi eksikliğini araştıran insanların yaşadığı yerdir.

h) Takva Ölçüsü

Allah ﷻ şöyle buyurur: **“Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışasınız diye sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı en çok takvâ sahibi olanınızdır.”**¹⁴

¹² Hucurât, 49/12. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا

¹³ Buhârî, Şehâdât, 16. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ

¹⁴ Hucurât, 49/13. يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

Bu ayet, İslam'da ırkçılığa ve sınıf ayrımcılığına son darbeyi vuran manifestodur. Renk, soy, zenginlik, ülke; hiçbirinin Allah katında önemi yoktur. Yalnızca takva, yani sorumluluk bilinci, Allah'a ﷻ karşı samimiyet esas alınır. Resûlullah ﷺ, Veda Hutbesi'nde bu ayeti hatırlatarak şöyle buyurmuştur: ***“Arap'ın Acem'e, Acem'in Arap'a; beyazın siyaha, siyahın beyaza üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvâ iledir.”***

15

i) Samimi İman ile Görünüşteki İslam Arasındaki Fark

Allah ﷻ şöyle buyurur: ***“Bedevîler, ‘İman ettik’ dediler. De ki: Siz iman etmediniz; fakat ‘İslam’a girdik’ deyin. Zira iman henüz kalplerinize yerleşmedi.”*** ¹⁶

İslam, zahirde görünür; iman ise kalpte yer edinir. Bir dil ***“inandım”*** diyorsa ama kalp bunu tasdik etmiyorsa, o söz yalnızca bir beyan, ama asla bir bağlılık değildir. Gerçek iman, sadece sözle değil, sadakatle yaşanır. Hucurât Suresi'nin bu mesajı, şekilsel bir teslimiyet ile içten gelen, iliklere kadar hissedilen imanı birbirinden ayırır. Bugün İslam coğrafyasının dört bir yanında milyonlarca insan ***“Müslüman”*** kimliği taşıırken, nice kalp Allah'tan ﷻ habersiz, Resûlullah'tan ﷺ uzaktır. İman, sadece nüfus cüzdanına yazılan bir din hanesi değil; vicdanı adaletle, dili nezaketle, hayatı takvayla donatan bir bilinç

¹⁵ Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/411. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَمِيٍّ إِلَّا بِالتَّقْوَى

¹⁶ Hucurât, 49/14. قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَامَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ

hâlidir. Kalbiyle inanmayana “*mü'min*” denmez; çünkü **iman**, görünmeyen ama yön veren bir hakikattir.

j) Allah'ın Her Şeyi Bildiğini Unutmamak

Allah ﷻ şöyle buyurur: “***Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gaybını bilir. Allah yaptıklarınızı görendir.***”¹⁷

Son söz: Allah ﷻ her şeyi bilir. Kalplerimizi, niyetlerimizi, gizli hesaplarımızı... Bu ayet, toplumun gerçek ıslahının ancak Allah'a karşı bilinçli yaşamakla mümkün olacağını gösterir.

Erdemli bir toplum, gökten zembille inmez. O toplum, bireylerin tek tek neye inandıkları kadar **nasıl davrandıklarıyla, nasıl konuştuklarıyla, birbirlerine nasıl baktıklarıyla** şekillenir. Çünkü **bir toplumu ayakta tutan şey, anayasalar değil; ahlâktır.** Hucurât Suresi ise bize bu ahlâkın en ince hatlarıyla resmini çizer.

Sözün en başında ifade etmiştik: Bu sure bir **ahlak anayasasıdır.** Ve her bir ayeti, bir toplumun ahlaki kodlarını **yeniden inşa etmek için nazil olmuştur.** Peygamber'e ﷺ saygı ile başlayan, bilgi sorumluluğuyla devam eden, adalet, kardeşlik, nezaket, mahremiyet ve eşitlik gibi ilkelere varan bu ilahi yapı, **bugünün dağılmış, savrulmuş ve içten içe yıpranmış toplumlarına da bir reçete sunmaktadır.**

Eğer toplumlar, sosyal medya linçleriyle yıkılıyorsa; Hucurât buna karşı **zanla hükmetmeyin** der.

¹⁷ Hucurât, 49/18. إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

Eğer insanlar ırk, soy, kimlik üzerinden bölünüyorsa; Hucurât buna karşı **üstünlük takvadadır** diye seslenir.

Eğer bireyler yalnızlaşıyor, bağlar çözülüyorsa; Hucurât bize **müminler ancak kardeştir** diye hatırlatır.

Eğer insanlar imanla teslimiyet arasındaki farkı unutuyorsa; bu sure, **iman kalbe yerleşmedikçe dilin söyledikleri yetmez** diyerek uyarır.

Bugün biz Müslümanlar olarak, Kur'an-ı Kerim'in bu surede öğrettiği değerleri hayatımıza geçirmediğimiz sürece, **ümme olma bilinci bir slogandan ibaret kalır**. Oysa ümme olmak, bir duygu değil; bir ahlak sorumluluğudur. Hucurât Suresi, bu sorumluluğun ilahi tarifidir.

*Rabbimiz! Bizleri; **Hucurât Suresi'nin**
ahlâkıyla arınan, bizi birbirine düşman değil,
birbirine kardeş olan kullarından eylesin!*

*Rabbimiz! **Dillerimizi** gıybetten,
gönüllerimizi kibirden, **bakışlarımızı** su-i
zandan muhafaza eylesin! (Âmin!..)*

وَأٰخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ, الفاتحه